

ÖMER SEYFEDDİN'İN BİLİNMEYEN ŞİİRLERİ VE BAZI DÜZELTMELER

HÜLYA ARGUNŞAH*

Ömer Seyfeddin çok kısa (1884-1920) bir ömür sürmüş olmasına rağmen Türk edebiyatının ve fikir hayatının en önemli ve en velüt şahsiyetlerinden birisidir. 1920'de sanatçı kişiliğinin olgunlaştığı bir devrede genç yaşta vefatı daha çok ve güçlü eserler vermesine engel olmuştur. Ancak ondan bize hem eser olarak hem de "yeni lisan" hareketinde olduğu gibi yol açıcı faaliyetleri sayesinde birçok çalışma kalmıştır. Bunların bir kısmı sık sık tekrar basılma şansına ulaşırlarken bir kısmı ise gerek kütüphanelerimiz ve koleksiyonlarımızın hazin durumu gerekse Ömer Seyfeddin'in yazılarında birçok imza, rumuz veya müstear isim kullanılmış olması yüzünden hâlâ tespit edilememiştir. "Birçok sanatkarımız gibi Ömer Seyfeddin ve neşrettiği ilk yazılarında, bunlara kıymet biçemediğinden, cesaretsizliği yüzünden iğreti ad kullanmış, sonraları ise, askerlik, hocalık meslekleri, bazı siyasî sebepler, aynı gazede ve dergide, hattâ aynı sayısında pek çok, birden çok eserlerinin neşri, bazı yazılarının edebî bakımdan sahası dışında oluştu, maddî hayatını sürdürülebilmek için çok yazıp neşretmek zorunda kalması dolayısıyla asıl adını gizlemek ihtiyacını duymuştur."¹ Bu güne kadar yazar hakkında yapılan çalışmalar ve bibliyografyasını kurma gayretleri sırasında imza, rumuz ve müstearları olarak şunlar tespit edilmiştir:

Ayas, Ayın, Ayın Ha, Ayın Hı, Ayın Kef (=Ömer [Seyfeddin] ve [Ziya Gökalp]), Ayın Sin, Camsab, C. C. Nazmi, Ç. Kemal, Enver Perviz, Feridun, F. Nezihi, M. Enver, N. Nazmi, Ömer Seyfeddin, Ömer Tarhan, Perviz, Sin, Süheyl Feridun, Şit, Tarhan, Tekin.²

* Dr. Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi, Kayseri.

¹ Fevziye Abdullah Tansel, "Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", *Türk Kültürü* (Ömer Seyfeddin Özel Sayısı), Yıl: XXII, sayı 260 (Aralık 1984), s. 31.

² Ömer Seyfeddin'in kullandığı imza, rumuz ve müstear isimleri şu çalışmalardan derledik:

Fevziye Abdullah Tansel, "Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", s. 20-31; Ö. Faruk Huyugüzel, "Ömer Seyfeddin'in İzmir Yılları ve Bu Devrede Yazdığı Hikâyeler", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfeddin*, Marmara Üniversitesi Yayını, İstanbul 1984, s. 86

Bu imzaların tespiti oldukça zordur. Üstelik çoğu tesadüflerin yardımıyla ortaya çıkabilmiştir. Aslında yazarların tevazu, gizlenme, ihmal gibi sebeplerle baş vurduğu bu kullanım daha sonraki zamanlarda onlara ait eserlerin tespitini güçleştirmektedir. Ömer Seyfeddin'in de bu sebeplerle ölümünün üzerinden yetmiş altı yıl geçmiş olmasına rağmen hâlâ tam bir bibliyografyasının tespiti mümkün olamamıştır.³

Biz bu yazımızda Ömer Seyfeddin'in şiir bibliyografyasına tespit ettiğimiz yeni şiirleriyle katkıda bulunacağız. Yazarımızın bibliyografyasını tamamlamak için yaptığımız çalışmalar sırasında beş tanesi müstear isimle yazılmış altı şiirini daha tespit ettik. Ömer Seyfeddin'in şiirlerini yayına hazırlayan Fevziye Abdullah Tansel, onun 77 şiirinin olduğundan bahsetmektedir.⁴ Hikmet Dizdaroğlu bu sayıya iki şiir daha ilave etmiştir.⁵ Burada yayınlayacağımız şiirlerle bu sayıyı biraz daha yükseltmiş bulunmaktayız.

Sadık Tural, "Ömer Seyfeddin'in Hayatı ve Eserleri," *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfeddin*, Marmara Üniversitesi Yayını,, İstanbul 1984, s. 17; Müjgan Cunbur, "Ömer Seyfeddin'in Hayatı ve Eserleri", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfedtin*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1985, s. 7; Muzaffer Uyguner, "Sunuş", *Olup Bitenler, Toplumsal Yazılar*, Ömer Seyfeddin'in Bütün Eserleri 15, Bilgi Yayınevi, İstanbul 1992, s. 10; Nazım H. Polat, "Ömer Seyfeddin Bibliyografyasına Ek", *Türklük Bilimi Araştırmaları*, sayı 1, Sivas 1995, s. 1.

³ Ömer Seyfeddin'in eserlerinin bibliyografyasını ortaya koymak için yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır: Ali Canib Yöntem, *Ömer Seyfeddin (1884-1920) Hayatı, Karakteri, Edebiyatı, İdeali ve Eserlerinden Nümuneler*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1947; Tahir Alangu, *Ömer Seyfedtin. Ülkücü Bir Yazarın Romanı*, May Yayınları, İstanbul 1968; *Ölümünün 50. Yıldönümü Münasebetiyle Ömer Seyfeddin Bibliyografyası*, Milli Kütüphane yayını, Ankara 1970; H. Fethi Gözler, *Ömer Seyfedtin (Hayatı, Edebi Kişiliği, Düşünceleri, Eserlerinin Karakteri ve Eserlerinden Örnekler)*, Çağdaş Yayınevi, İstanbul; Ö. Faruk Huyugüzel, "Ömer Seyfeddin'in İzmir Yılları ve Bu Devrede Yazdığı Hikâyeler", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfeddin*, Marmara Üniv. Yay., İstanbul 1984, s. 79-98; Sadık Tural, "Ömer Seyfeddin'in Hayatı ve Eserleri", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfeddin*, Marmara Üniv. Yay., İstanbul 1984; s. 9-39; Müjgan Cunbur, "Ömer Seyfedtin Bibliyografyası", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfedtin*, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1985, s. 113-180.

⁴Fevziye Abdullah Tansel, "Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", s. 21; Fevziye Abdullah Tansel, "Doğumunun Yüzüncü Yılı Dolayısıyla Ömer Seyfeddin'in Hayat Çizgisi İlk Eser ve Şiirleri", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfedtin*, AKM Yay. s. 72.

⁵ Hikmet Dizdaroğlu, "Ömer Seyfedtin'in Şiirleri Üzerine", *Türk Dili*, c. 30, nr. 346 (Ekim 1980), s. 414-418. H. Dizdaroğlu bu makalesinde Ömer Seyfeddin'in Ağhorken (*Türk Yurdu*, c. VI, sayı 6, 1 Mayıs 1330) ve Saçlar (*Türk Yurdu*, c. VI sayı 9, 26 Haziran 1330) isimli iki şiirini daha yayınlamıştır. Bu iki şiir Muzaffer Uyguner'in Ömer Seyfeddin'in şiirlerini topladığı ve Bilgi Yayınevi tarafından yayınlanan Doğduğum Yer Şiirler Mensur Şiirler Fıkralar (Ömer Seyfedtin. Bütün Eserleri 12, İstanbul 1989) isimli kitabı ve diğer bibliyografyalara girmemiştir.

Ömer Seyfeddin, bugünün okuyucuları tarafından daha ziyade hikâyeciliği ile tanınmaktadır. Türk edebiyatına küçük hikâyenin en başarılı örneklerini kazandıran yazarımızdır.⁶ Ancak o, iddialı olmamakla birlikte aynı zamanda bir şairdir. Yazarın şairliği konusunda Nüzhet Haşim şöyle bir değerlendirme yapmaktadır: "Şiirlerine gelince Ömer Beyde lirizmin, hemen yok denecek derecede izi belirsiz olduğu için, bunlar pek zevk vermez. Ekser manzumeleri, nesre benzeyen bir ifadeye mâliktir. Mevzûu itibarıyla pek zihnidir. (...) Ama, umûmiyet itibarıyla cidden büyük bir hikâyeci olan Ömer Seyfeddin Bey, birinci derecede bir şair değildir. Esasen kendisi de bunun aksini iddia etmiyor."⁷ Onun şairliğine dikkati çeken ve bu konuda geniş çalışmalar yapan Fevziye Abdullah Tansel olmuştur.⁸ Fevziye Abdullah, *Ömer Seyfeddin'in Şiirleri* başlıklı kitabında derlediği şiirleri neşrederken bu şiirleri temaları, vezinleri ve şekil husûsiyetleri açısından değerlendirmiş ve Ömer Seyfeddin'in şiiri ve şairliği hakkında genel birtakım yorumlara varmıştır.

Ömer Seyfeddin'in şiir faaliyetini 1900'de *Mecmua-i Edebiyye*'de yayımlanmış olan *Terane-i Giryan*'dan 1914 yılına kadar yazdığı dönem ve 1914'ten ölümüne kadar geçen dönem olarak iki bölümde değerlendirmek mümkündür:

1. 1900-1914 devresi: Bu devrede Ömer Seyfeddin'in Servet-i Fünûn şairlerini beğendiğini ve onların tesirinde kaldığını görüyoruz. *Diyorlar ki'ye* verdiği mülâkatta bu dönemi şöyle değerlendirir: "Hâmîd'i pek o kadar anlıyamıyorum. Ekrem Beye gelince. Nejad'ı için yazdığı şeylere hâlâ bayılırım. Bunlar ne kadar insana tesir eden şeylerdir... Fikret!.. İşte bana "mükemmel-

⁶ Ömer Seyfeddin'in hikâyeciliği hakkında bkz. İnci Enginün, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyeleri", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfeddin*, AKM Yay., Ankara 1985, s. 37-49.

⁷ Nüzhet Haşim, *Milli Edebiyata Doğru*, İstanbul 1918, s. 87.

⁸ Fevziye Abdullah Tansel'in Ömer Seyfeddin'in şiirleri hakkında yaptığı derleme çalışmaları şunlardır: "Ömer Seyfeddin'e Ait Olduğu Bilinmeyen Bir Eser ve On Şiir", *Tarhan Takma Adıyla*, *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, c. 6, nr. 4, 1957, s. 47-63; "Ömer Seyfeddin'in Tarhan Mahlaslı Şiirleri", *Türk Yurdu*, c. 2, sayı 3, Haziran 1960, s. 43-44; "Ömer Seyfeddin'in Tarhan Mahlasıyla Neşrettiği Yeni Bir Şiiri", *Türk Yurdu*, c. 2, sayı 4, Temmuz 1960, s. 39; "Ömer Seyfeddin'in Dağınık Şiirleri", *Necatî Lugal Armağanı*, Ankara 1969, s. 593-647; "Ömer Seyfeddin'in Şiirleri (Ek-II) Yeni Dokuz Manzumesi ve Köroğlu Destanı", *Türk Tarih Kurumu Belleteni*, c. XXXIV/134 (1970), s. 267-287; *Ömer Seyfeddin'in Şiirleri*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara 1972; "Ömer Seyfeddin'in Gözden Kaçan Şiirleri ve İğreti Bir Adı: F. Nezihî", *Türk Kültürü Araştırmaları*, XVII-XXI/1-2, 1979-1983, s. 259-269.

lik" şevk ve isteğini veren kimse! Lise sınıflarında iken hep "Rübab"ı okuyordum."⁹

Bu ifadelerden de anlaşılacağı gibi özellikle Fikret'in tesirinde olan sanatçı bu şiirlerinde Servet-i Fünûncular gibi ağır bir dil kullanır. Bu dönemde öncelikle aşk şiirleri yazar. 1908'den sonra şiirlerine tabiat ve fânîlik duygularıyla birlikte cemiyetle ilgili hassasiyetleri de katmaya başlar. Bu dönem şiirlerinde genellikle aruz veznini kullanmıştır.

2. 1914 sonrası şiirleri: 1914 tarihi Ömer Seyfeddin için tam bir dönüm noktası olmuştur. Balkan Harbi intibalarından sonra başlayan cemiyetle ilgili hassasiyetler burada hakim konu haline gelir. Bu tarihten sonra yazdığı şiirlerinin tamamına yakın bir bölümünde millî ve sosyal konuları işler. Hattâ Gökalp'ın tesirleriyle Türk destanlarını manzum yazma fikri gelişir. *Yeni Gün-Ergenekon'dan Çıkış* Ömer Seyfeddin'in ilk destanı şiiridir. Bu şiiri *Altun Destan* ve *Kırkız Destanı* izler. Fevziye Abdullah, bu dönem şiirlerini şöyle değerlendirir:

"Millî Türk destanlarının ve eski Türk hayatının da ilhâm kaynağı teşkil ettiği bu şiirlerinde artık Türklük aşkının uyandığı. Türklük kanının canlandığı, miskinlikten kurtulma lüzümü, Türklük ile öğünme, böyle bir mefkûreye sahip olmanın kazandırdığı ma'nevî kuvvet Balkan Savaşı'nda uğradığımız yenilgiden sonra yazdığı şiirlerinin başlıca konularıdır."¹⁰

Bu dönemdeki şiirlerinde Turancılık mefkûresine bağlı olan yazar bazı şiirlerini Niyazi ve Mehmet Emin gibi millî kahraman ve şairlere ayırırken *Fecr*, *Yüksek Aydınlıklar*, *Güneş* gibi şiirlerinde ise fikirlerini sembollerle anlatır.

Halk edebiyatı tesirleri altında yazılmış bu dönem şiirlerinde hece veznini kullanır."Millî şiirler millet için yazılır; zümre için yazılan şiirler millî sayılmaz"¹¹ diyen yazar, bu tarihte dilde sadeleşme konusunda yazdığı makalelerindeki fikirlerini eserlerine uygular. Ruşen Eşref'e verdiği mülâkatta millî edebiyat için şu görüşleri ifade eder: "Bakınız ben millî edebiyattan ne anlıyorum: Vezinle dilin tam Türkçe yani tabii olması... Zira yaratıcı bir sanatkârın

⁹ Ruşen Eşref Üneydin, *Diyorlar ki*, (Haz. Şemseddin Kutu), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara tarihsiz, s. 220.

¹⁰ Fevziye Abdullah Tansel, "Doğumunun Yüzüncü Yılı Dolayısıyla Ömer Seyfeddin'in Hayât Çizgisi İlk Eser ve Şiirleri", s. 65.

¹¹ "Millî Şiirler", *Zekâ*, nu. 22, 27 Şubat 1329/12 Mart 1914.

duygularına sınır çizilemez. Bu sanatkâr karakterine, aldığı terbiyeye, nelere karşı meyil duyuyorsa onlara göre yazar. Hem zannetmem ki, bir adam mademki bir topluluğun içinde yaşıyor, duyusu, tarzı millî anlayışı dışında olsun."¹²

Ömer Seyfeddin'e göre; "Edebiyatımız için sağlam ve hakiki zemin, konuşulan İstanbul Türkçesi ile millî aruzumuz olan hece vezinleridir." O, bu yolla meydana gelecek olan millî Türk edebiyatının darmadağınık yaşayan Türk dünyasının birleşmesine de yardım edeceğine inanır.

Ömer Seyfeddin'in şiir bibliyografyasına ilave edeceğimiz şiirlerden dördü bu tasnife göre onun şiir faaliyetinin birinci safhasına aittir. *Sevdiğime* isimli ilk şiiri Ç. Kemal imzasını taşır. Ömer Seyfeddin, Kuşadası'ndan bir edebiyat meraklısına yazdığı 20 Şubat 1906 tarihli mektubunda Ç. Kemal müstearını da kullandığını söylemektedir. Tansel, "onun Ç. Kemal imzasıyla yayınlanan bir eserine henüz rastlamış değiliz"¹³ demektedir. Bu imzasıyla ilk defa iki şiirini bu yazımızda yayınlıyoruz.¹⁴

Sevdiğime şiiri 26 Kânûn-ı Evvel 1318/8 Ocak 1903 tarihinde *Malûmât*'ta yayınlanmıştır. Şiirde, sevgiliden ayrı geçen bir haftada hissedilen ayrılık duyguları ve âşığın sevgilisinin hayaliyle oyalanışı anlatılmaktadır:

SEVDİĞİME

Bu hafta ayrınız... Ama o hasta gözlerinin
Hayâl-i aksini hisseyliyor gibi rûhum

Titiriyor; mest ü sâhir ü mahmûm.

Önünde sanki vücûd-ı garam-perverinin...
Bu gün de, işte odamda seninle meşgûlüm.
Dudaklarımda sanıp bûse bekleyen elini

Dalarım... bir teellüm ânı

Bu hâb şi'rimi bî-dâr eder. Ki ma'lûlüm

Ben senin nevbet-i hulûlünle.

O güzel hande-i melûlünle

¹² Ruşen Eşref Ünaydın, *Diyorlar ki*, s. 221.

¹³ Fevziye Abdullah Tansel, "Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", s. 27.

¹⁴ Ömer Seyfeddin'in aynı imzayı kullandığı mensur şiirlerini de tespit ettik. Bunları başka bir yazımızda yayınlamayı düşünüyoruz (H.A.)

Münasebetlerimiz aşklar eşlemiş ikâd
 Demek fezâ-yı hayâtında ey muhibbem, bak!
 İstemezsen şu hissi ağlatmak
 Teheyyücâuma ver sermedî sükûn-ı rukâd!...

Ç. Kemâl

(*Malûmât*, no. 368, 26 Kânûn-ı Evvel 1318/8 Ocak 1903, s. 3150).

Sarhoşluk başlığını taşıyan ikinci şiir 24 Kânûn-ı Sâni 1318/6 Şubat 1903'te *İrtikâ*'da neşredilmiştir. Ömer Seyfeddin bu şiirinde de Ç. Kemal imzasını kullanmıştır. Şiirde, işret temâyülünden dolayı genç aşta ölen bir insanın feci hayatı anlatılır.

SARHOŞLUK

Daha küçükken, o onbeş yaşında, tâkat-sûz
 Tebeddülât-ı fesâdiyesiyle ahlâkın
 Sıyûl-ı işrete düşmüştü. Daima "efsûs"
 Dilendi şehkası oldu melâl-i ezvâkın...
 Gezerdi mest ü bed-mest bâde-i zehr-âb
 Ciğerlerinde yanarken usâre-i emrâz
 O neşveli, yine lâkayd u hâsır u bî-tâb
 Yaşardı duymayarak bir terâne-i ikâz...
 Geçen fusûl-ı hayâtında kirli fâcialar
 Yegâne hâurası oldu ömrünün, sonra
 Dumû-ı kalbini etmezdi bir elem bi-dâr.
 Bu hissiz... İşte bu hayvan, perîde-i garrâ
 Otuz yaşında mezara şitâb edip gitti
 İçinde işrete varken temâyül-i ebedî.

Ç. Kemâl

(*İrtika*, c. 4, no. 52-200, 24 Kânûn-ı Sâni 1318/6 Şubat 1903).

Üçüncü şiir *Saat*, dördüncü şiir ise *Terâne-i Gıyedâr* başlığını taşımaktadır. Ömer Seyfeddin bu iki şiirde de M. Enver Perviz imzasını kullanmıştır. Fevziye Abdullah Tansel M. Enver ve M. Enver Perviz imzalarının Ömer

Seyfeddin'e ait olup olmadığı konusunda kesin bir karara varamamıştır. Bu yüzden de M. Enver imzasıyla yayınlanan *Bir Nâle-i Hicrân-ı Muvakkat* ve *Lâne-i Garam* isimli şiirler ile M. Enver Perviz imzasıyla yayınlanan *Saat* ve *Terâne-i Giryedâr* isimli şiirleri çalışmalarına almamıştır. Şimdilik biz de M. Enver müstearının Ömer Seyfeddin'e ait olup olmadığı konusunda kesin bir karara varamamakla birlikte M. Enver Perviz imzasının Ömer Seyfeddin'e ait olduğuna inanıyoruz.

Ayrıca, *Hüsün ve Şiir* mecmuasının ilk sayısında "Selânik'te M. Enver Perviz Beye" hitabıyla olan mektupta, "Kadınlar ve Maârif" gelecek nüshada intişar edecek... Beyân-ı minnetdârî..." denilmektedir.¹⁵ Bu makale aynı mecmuanın 3. sayısında Perviz imzasıyla yayınlanmıştır. Yani mektupta yazının müellifinin M. Enver Perviz olduğu belirtilmiş, fakat yazı Perviz imzasıyla yayınlanmıştır.¹⁶ Perviz imzasının Ömer Seyfeddin'in olduğuna dair hiçbir şüphe olmadığına göre burada mesele çözülmüş ve şüpheye yer kalmamış demektir.

Sadık Tural yazarımızın kullandığı imzaları belirtirken Perviz, M. Enver ve Enver Perviz'i zikrediyor.¹⁷ Bu üç ismin kullanılış tarzı, yazarın M. Enver Perviz imzasını da kullanmasının mantığa ters gelmediğini gösteriyor.¹⁸

Saat şiiri Selânik'te Kânûn-ı Sâni 1325'te, *Terâne-i Giryedâr* ise yine Selânik'te ve 28 Mart 1326'da tamamlandıklarını belirten ibareleri ile yayınlanırlar. Biyografisine göre Ömer Seyfeddin bu tarihlerde Selânik'te olmalıdır. Onun 1903'te "merkezi Selânik'te bulunan Üçüncü Ordunun İzmir Redif Tümenine bağlı Kuşadası Redif Taburunda" piyade üsteğmeni olarak göreve başladığını, bu İzmir faaliyetinden sonra 1908'de üçüncü ordu merkezine tayin edildiğini görüyoruz. Ö. Faruk Huyugüzel, bu tayinin 1908'de yapıldığını ve yazarın 1909 başında Selânik'e geçtiğini belirtir.¹⁹ Ömer Seyfeddin 17 Nisan 1909'da Hareket Ordusu ile İstanbul'a gelir ve 1910'da öğrenim tazminatını ödeyerek askerlikten ayrılmıştır. Şiirlerin 1910 yılının

¹⁵ Fevziye Abdullah Tansel, "Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", s. 27.

¹⁶ Müjgan Cunbur, "Ömer Seyfettin Bibliyografyası", s. 156.

¹⁷ Sadık Tural, "Ömer Seyfeddin'in Hayatı ve Eserleri", s. 17.

¹⁸ Hattâ Ziya Gökalp'ın Demirtaş müstearıyla Genç Kalemler'de (c. 2, nu.4, s. 78) neşrettiği *Meşhede Doğru* isimli şiirini ithaf ettiği *Feridun Perviz* de Ömer Seyfeddin olmalıdır. (H.A.)

¹⁹ Ö. Faruk Huyugüzel, "Ömer Seyfeddin'in İzmir Yılları ve Bu Devrede Yazdığı Hikâyeler", s. 84.

Ocak ile Nisan ayları arasında Selânik'te yazılmış olması da M. Enver Perviz imzasının Ömer Seyfeddin'e ait olduğunu göstermektedir.

Şimdilik tespit edebildiğimize göre yazar bu imzasını yalnız iki şiirinde kullanmıştır. Ancak yazarımızın henüz tam bir bibliyografyasının yapılmamış olması, bizde bu müstearın kullanıldığı başka şiir, hikâye veya yazılarının da bulunabileceği kanaatini uyandırmıştır. Bundan sonra yapılacak olan bibliyografya oluşturma çalışmalarında yazarımızın bu müstearının da göz önünde bulundurulması doğru olacaktır.

Saat ve Terâne-i Giryedâr Selanik'te yayınlanan *Hüsün ve Şiir* isimli mecmuada basılmıştır.²⁰ Bunlardan *Saat Kânûn-ı Sâni* 1325/Ocak-Şubat

²⁰ *Hüsün ve Şiir* mecmuası aslında *Hüsün ve Şiir 1325* unvanıyla neşredilmiştir. Ancak mecmuanın unvanında yer alan bu 1325 tarihi yanlışlıkla mecmuanın neşir tarihi olarak değerlendirilmiş ve bazı yanlışları da beraberinde getirmiştir. Mecmuanın ilk üç sayısında tarih yoktur. Ancak, 4. sayıda tarihe rastlamaktayız. Bu sayı 10 Temmuz 226/26 Receb 328, Nüsha-ı Mefharet ibaresiyle Meşrutiyet özel sayısı olarak yayınlanır. Bu sayıda yer alan 10 Temmuz 226 yanlış 5. sayıda da tekrarlanmakta ve 1 Ağustos 226/9 Şaban 328 şeklinde devam etmektedir. Buradaki 226 tarihi 326 (1326) ile değiştirilmelidir. Zaten Mali 10 Temmuz 226/Hicri 26 Receb 328 ile Mali 1 Ağustos 226/Hicri 9 Şaban 328'in birbirleriyle uyumsuzluğundan da bu tespit yapılabilir. Ayrıca mecmuanın 7. sayısından itibaren bu yanlışlık düzeltilmektedir. Yukarıda ilk üç sayıda tarih kullanılmadığını belirtmiştik. Ancak ilk üç sayıda "şimdilik on beş günde bir neşrolunur" şeklinde yer alan ibare 4. sayıdan itibaren ise "on beş günde bir intişar olunur, Osmanlı gazetesidir" olarak kesinleşmektedir. Buna göre 10 Temmuz 1326/26 Receb 1328 tarihli 4. sayıdan geriye doğru gidersek,

no. 4, 10 Temmuz 1326

no. 3, 25 Haziran 1326

no. 2, 10 Haziran 1326

no. 1, 26 Mayıs 1326 tarihleri bulunur. Fakat bunlar ihtiyata kabul edilmelidir. Çünkü 5. sayının üzerinde 1 Ağustos 326/9 Şaban 328, 6. sayının üzerinde 16 Ağustos 1326 tarihi vardır. buradan 4. sayı ile 5. sayı arasındaki sürenin yirmi gün olduğu çıkmaktadır. Fevziye Abdullah Tansel, "Mecmuanın yalnız 6. sayısında basım tarihi vardır: 16 Ağustos, 1326/29 Ağustos 1910" demektedir. ("Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", s. 27, 24 numaralı dipnot). Oysa mecmuanın 4 ve 5. sayılarında da yukarıda belirttiğimiz tarihler mevcuttur.

Bu bilgileri göz önünde tutarak Ömer Seyfeddin bibliyografyalarında bazı düzeltmeler yapabiliriz:

Müjgan Cumbur'un hazırladığı ve *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfettin* (AKM, Ankara 1985) isimli kitapta yayınlanan "Ömer Seyfettin Bibliyografyası"nda *Hüsün ve Şiir* ile ilgili şu bilgiler düzeltilmelidir:

a. "Kadınlar ve Maarif", *Hüsün ve Şiir* mecmuası, I.c. No. 3, 19 Teşrinievvel 1325(1919), (Perviz imzasıyladır) (s. 156). Bu bilgiler şöyle düzeltilmelidir:

Hüsün ve Şiir, c. I, No. 3, 25 Haziran 1326/1910.

b. Maupassant, Guy de: "Evailde", Küçük hikâye. *Hüsün ve Şiir*, 5. sayı, 11 Ağustos 1326 (1910) (s. 162). Buradaki 11 Ağustos 1326, 1 Ağustos 1326 olarak düzeltilmelidir.

1910, *Terâne-i Giryedâr* ise 28 Mart 1326/10 Nisan 1910'da Selanik'te yazılmış; bu mecmuanın aynı yıl içerisinde çıkan 2 ve 3 numaralı sayılarında yayınlanmıştır.

Saat şiiri hızla geçen zaman ve onun ardından yetişmek için çaba sarfeden insanın trajedisini anlatır. Şiir, amacına ulaşamayan ve geçen zamana üzüntüyle bakan insana karşılık zamanın kayıtsızlığını vurgulayarak biter:

"Bir gün gelir de, sen de eğer nâil-i visâl
Olmazsan, işte o bir azm-i pür-vakâr,
Bir azm-i serseriyle koşan dakikalar

Dâim kalır duman gibi bir gölge... bir hayâl!..."

Terâne-i Giryedâr şiiri ise elinde armoni ile dolaşarak içli duygularını anlatan bir zavallının müziği üzerine kurulmuştur. Şair, onun sazından çıkan hüznü melodilerle ruh hali arasında bir yakınlık bulur:

"Devam eder... Bu onun mâcera-yı zulmetidir;
O tahta parçası yalnız enîs-i nekbetidir."

Ömer Seyfeddin'in bu iki şiiri şöyledir:

SÂAT

- Üstad-ı Muhterem Hakkı Baha Beye-

Tık...tk... peyinde yelkovanın hasta, bî-mecâl
Bir devr-i bî-sükûn ile her dem dakikalar
Mâzi-i leyle kalb olarak, eyliyor güzâr;

Sadık Tural'ın hazırladığı ve *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfeddin*, (M.Ü. Yay., İstanbul 1984) isimli kitapta yer alan "Ömer Seyfeddin'in Hayatı ve Eserleri" başlıklı makalenin içinde yer alan bibliyografyada şu düzeltmeler yapılmalıdır:

a. Perviz, "Ali Canib Bey'e, *Hüsün ve Şiir Mecmuası*, Cilt 1, Nu. 5, 18 Teşrin-i sani 1325(1909) (s. 34) şeklindeki bibliyografya *Hüsün ve Şiir*, c. 1, nu. 5, 1 Ağustos 1326(1910) olarak düzeltilmelidir.

b. Perviz, "Kadınlar ve Maarif", *Hüsün ve Şiir Mecmuası*, Cilt 1, Nu. 3, 19 Teşrin-i evvel 1325(1909) (s. 34) şeklindeki bibliyografya *Hüsün ve Şiir*, c. 1, nu. 3, 25 Haziran 1326 (1910) olarak düzeltilmelidir.

Hasan Duman'ın hazırladığı *İstanbul Kütüphaneleri Arap Harfli Süreli Yayınlar Kataloğu. 1828-1928* (İRCİCA, İstanbul 1986) isimli katalogta da *Hüsün ve Şiir* mecmuasının tarihleri olarak 1 Haziran - 21 Eylül 1325 verilmektedir. Yukarıdaki bilgiler ışığında bu tarihin en azından 1325 kısmı 1326 olarak düzeltilmelidir.

Dûş-ı tahammülde gezer her dakikanın
Yâd-ı melûl ü ebkemi geçen zamânların...
Yâd-ı melûl ü ebkemi, bir gölge, bir hayâl!...

Nakş eyleyip güzer-geh-i zıllında ân-be-ân
Her bir geçen dakika-ı mazlûme-i nihân
Bir dest-i pür-füsûn ile bir sisli hâtıra,
Durmaz, gider... yolda ebedlerle, bî-karâr
Taz'if edip adımlarını muttasıl koşar
Bir azm-i serseri ile dâim uzaklara...

Koştukça pür-tehâlûk edvâr, uzaklaşır
Bizden kaçır, ve nâ-mütenâhiye müftekır
Bir aşk-ı bî-fütûr-ı seyâhatle dâimâ

Her gün biraz yakın gelir, her gün biraz daha
Âz vâsıl olmak elbet o burc-ı saâdete,
Âz vâsıl olmak ister o hüsn-i melâhate.

Lâkin bu böyle işte... ebedlerle ber-devâm
Bir yol ki, hep serâb-ı emel, hep nihâyeti
Bir başka yokluk eyleyen îcâd-ı pür-merâm

Bir sâhil-i behişt-i zaferdir ki, cenûb eder
On altı bin sinin-i hayâtun küdürünü
Alundaki dakikaları...âh.. ey beşer!

Bir gün gelir de, sen de eğer nâil-i visâl
Olmazsan, işte bir azm-i pür-vakâr,
Bir azm-i serseriyle koşan dakikalar

Dâim kalır duman gibi bir gölge... bir hayâl!...

Selanik : Kânûn-ı Sâni 1325

M. Enver Perviz

(Hüsün ve Şiir, no. 2, 10 Haziran 1326/23 Haziran 1910, s. 7).

TERÂNE-İ GİRYEDÂR

-Kardeşim Besim'e-

Elinde köhne bir armon. Sokak sokak dolaşır,
Dilinde bir ebedî infîâl-i zerd-i hazân;
Uyûn-ı bî-feri bir ebr-i pâre-i nâlân.
Bütûn şetâret-i bî-sûd-ı ömre dargındır.

Hayât-ı rûh-ı alîli - esîr ü bî-dermân -
 O tahta pâre-i fersûde-reng-i ibhâmın
 Cidâr-ı târ-ı temâlinde, inleyen, hırçın
 Bir ibükâ-yı felâketle eyliyor feverân.

Birer şehîk-ı te'essürdür, âh... o nağmelerin
 Her ihtizâz-ı şikâyet-safiri... bazı derin
 Bir ihtiyâc-ı tehevürle yükselir birden.

Döker reşâşe-i feryâd u zârını mecrûh
 Ve sonra alçalarak, sâde bir terâne-i rûh
 Kesikliğinde kırık, hasta, pür-sükûn-ı hüzn.

Devam eder... Bu onun mâcerâ-yı zulmetidir;
 O tahta parçası yalnız enîs-i nekbetidir.

- Selaik, 28 Mart 326 -

M. Enver Perviz

(*Hüsün ve Şiir*, no. 3, 25 Haziran 1326/8 Temmuz 1910, s. 8).

Ömer Seyfeddin'in bibliyografyasına ilave edeceğimiz diğer iki şiir onun 1914 sonrası dönemine aittir. Ömer Seyfeddin bu dönemde önceki şiir faaliyetlerinden tamamen farklı bir anlayış içerisinde. Artık Servet-i Fünûn'un hem muhteva olarak hem de üslup olarak tesir dairesinden çıkmıştır.

Bu iki şiir *Türk Dünyası* ve *Adana* adını taşımaktadır. *Türk Dünyası* isimli şiir Ömer Seyfeddin imzasıyla *Türk Dünyası* mecmuasında yayınlanmıştır.

Bu şiir, Türkistan Türklüğüne duyulan hasret içerisinde yazılmıştır. Ömer Seyfeddin şiire "Gözüm uzak, pek uzak bir cihanda" mısrayla başlar ve bu mısraı şiir boyunca üç kez tekrarlayarak duyduğu hüznü yansıtır." (...) Uzak, pek uzak bir cihân"a dalarak şimdi harap olmuş o âlemin matemini tahayyül eder:

"Görüyorum, genç kızların başları
 Siyah solgun çiçeklerle süslenmiş
 Eski yeni esirliğin mâtemi,
 Bir alaca karanlığın elemi,

Çökmüş dağlar müebbeden sislenmiş,
Düşmüş yere mezarlığın taşları!"

Türk dünyasının içerisine düştüğü bunalımlar ve harab olan Türk yurtları şairi üzmüş ve eski ihtişamlı günlerini özletmiştir. "Henüz altun kandilleri sönmeyen" mabetler ve oralarda bekleyen ataların ümidi bizi beklerken tarihi sorgular. Ancak cevap bir hıçkırıktır. Ömer Seyfeddin de bu feryada mısralarıyla katılır:

TÜRK DÜNYASI

Gözüm uzak, pek uzak bir cihanda....

Mavi göller, mor ormanlar, hududu
Bir hayâlî adım kadar bitmeyen,
Görünmeyen bir cennettir orası;
Hasret çeken bülbüllerin yuvası,
Harâb olmuş gülistânlar... derinden
Bir hıçkırık sorar: "Birada ne oldu?jw

*

Gözüm uzak, pek uzak bir cihanda...

*

Görüyorum, genç kızların başları
Siyah solgun çiçeklerle süslenmiş
Eski yeni esirliğin mâtemi,
Bir alaca karanlığın elemi,
Çökmüş, dağlar müebbeten sislenmiş,
Düşmüş yere mezarların taşları!

*

Gözüm uzak, pek uzak bir cihanda...

*

Henüz altun kandilleri sönmeyen
Mâbetlerin kapısında bekliyor
Sanki bizi ataların ümidi!
Bu virâne bir zamanlar ne idi;
Yâdı şimdi tarihlerde inliyor.
Kim ağlamaz bu feryadı duyarken?

Ömer Seyfeddin

(*Türk Dünyası*, no. 2, 4 Eylül 1335/1919, s. 11).

Adana şiiri Adana'da yayınlanan *Millî Mefkûre* isimli mecmuada çıkmıştır. Mecmuanın "sahib-i imtiyaz ve müdir-i mes'ulü Ali Haydar Bey"dir. İdarehanesi 3. sayıda Mersin Matbaası, 4. sayıda ise Osmanlı Matbaası olarak gösterilmektedir. "Millî harsla halka doğru! Mehmed Emin" ve "On beş günde bir çıkar, Muallimler Cemiyeti'nin fikirlerini neşreder, ilim ve sanat mecmuası" ibarelerini taşımaktadır. Perviz imzalı *Adana* şiiri önce bu mecmuanın 3. sayısının 5. sayfasında yayınlanmış, ancak 4. sayısında "Geçen nüshamızda mürettib hatası neticesi bazı beyitleri noksan olarak neşredilen Perviz Beyin nazmını tekrar dercediyoruz. Kendisinden beyan-ı mazeret ederiz" notuyla yeniden yayınlanmıştır. 3. sayıda yayınlanan şiir 43 mısra iken 4. sayıda tekrar yayınlanan şiir 62 mısradır. İkinci şiirin notunda belirtildiği gibi, sadece mürettip hatası neticesi bazı beyitler noksan olarak çıkmamış aynı zamanda ifadede de birçok değişiklikler yapılmıştır.

Burada işaret edilmesi gereken iki nokta vardır. Bunlardan birisi mecmuanın 3. sayısının 27 Mayıs 1338, 4. sayısının ise 30 Haziran 1338 tarihlerini taşıyor olmasıdır. Bu tarihler Miladî 1922'ye tekâbül etmektedir. Halbuki Ömer Seyfeddin 6 Mart 1920 tarihinde vefat etmiştir. Buna göre şiir, onun ölümünden sonra yayınlanmıştır. Bu makul bir yaklaşımdır. Çünkü böyle, ölümünden sonra yayınlanan eserler başka yazarlar için söz konusu olduğu gibi Ömer Seyfeddin için de söz konusudur. Fakat 4. sayıda yayınlanan özür ibaresinden şairin ölmüş olduğunu çıkarmak mümkün değildir.

Diğer işaret edilmesi gereken nokta şiirin muhtevasıyla ilgilidir. Şiir Adana'daki Ermeni hadiseleri üzerine yazılmıştır. Beyit biriminin kullanıldığı şiir Adana'nın baharını anlatarak başlar. Ancak bu bahar başka bir bahardır. Şair, şiirin diğer bölümlerinde anlatacağı hadiselerden dolayı bu baharı yaşamamış olmayı tercih eder:

"Ah ey Adana, senin hayâlin
Kalbimdeki âteş-i melâlin
Bende ne huzûr-ı dil bırakmış
Yalnız beni mi cihânı yakmış
Ey kâş geçen sene öleydim
Sende o baharı görmeyeydim
Etrafını almadı çiçekler
Ahvâline ağladı melekler
Bağlarda ağaçların kesildi
Dağlarda şükûfeler ezildi..."

Şiirin ilerleyen bölümlerinde düşmanın pâmâl ettiği lâleler ve susenlerle kanla boğulmuş nergislere dikkat çekilir. "Hunhar denîler", toprak atıp dağları yakar ve mermiler ile bağları tutuştururken Müslüman kanıyla taşlar topraklar dolar. Şair bundan sonra Ermenilerin insanlar üzerinde uyguladığı zulüm ve işkenceleri anlatmaya başlar:

Köyler yanıyor, söner ocaklar
Yavrulara boş kalır kucaklar

(...)

Bir göz bebeği, gözü oyulmuş
Çıplak yaralı beden soyulmuş

Eller kesilip bileklerinden
Kanlar akıyor eteklerinden

(...)

Bir yavru yedi yaşında var yok
Vahşiler ona ne yaptılar, çok

Bu korkunç manzaralar tipik Ermeni mezalimini yansıtmaktadır. Fakat şairin bütün bunları adeta şahit olmuş gibi ayrıntularla anlatması hattâ "Kâhyaoglu fecâyî'in unutmam" mısrasında olduğu gibi bölgedeki bir hadiseyi işaret etmesi bizim için önemli bir unsurdur.

Adana ve bölgesi, Birinci Dünya Savaşı'nı takip eden işgal faaliyetleri sırasında Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. Fransızların bu bölgede bir devlet kurmak isteyen Ermenilerle işbirliği yapması bölgedeki Türk ve Müslüman halkın üzerinde korkunç mezalimi açıkça uygulanmasına yol açmıştır. Adana'da Nisan 1909'da ilk kez patlak veren hadiseler 1918'e kadar programlı bir şekilde mütemadiyen büyümüş, 21 Aralık 1918'de şehir işgal edilmiştir.²¹ 10 Ocak 1919'da Kâhyaoglu'nda Ermeniler tarafından bir katliam yapılmıştır. Kâhyaoglu civarındaki Abdo Ağanın çiftliği Fransız askeri kıyafetli Ermeni grubu tarafından basılmış, direnen Abdo Ağa, kızı ve silahsız 15 işçi katledilmiştir.²² İkinci Kâhyaoglu katliamı 11 Haziran 1920 tari-

²¹ Yusuf Ziya Bildirici, *Adana'da Ermenilerin Yaptığı Katliamlar ve Fransız-Ermeni İlişkileri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, basılmamış doktora tezi, Kayseri 1995, s. 149.

²² *Ag.e.*, s. 159.

hindedir.²³ Adana'ya göçmen olarak gelen Misis Ermenileri şehirdeki asayişini bozmuşlar, mezalim ve katliamları artırmışlar ve nihayet 11 Haziran 1920'de Adana, Hacı Bayram Kapısı'ndaki Türk mahallelerine saldırarak onların ev ve eşyalarına el koymuşlardır. Halk Kâhyaoğlu Çiftliği ve Küçükdikili yoluna doğru göçe mecbur kalmıştır. Karahan'daki Kuva-i Milliyecilere ulaşmak isteyen Türk aileleri, Kâhyaoğlu İstasyonu civarında Ermeni çeteleri tarafından pusuya düşürülerek işkence gördükten ve kıymetli eşyaları alındıktan sonra katedilmişlerdir.

Şiirde anlatılan Kâhyaoğlu faciası hangisidir? Bunu kesin tespit etmek biraz zordur. Şiirde yer alan "Genç bir kadına ne yaptılar âh.../ Ben görmemeliydim onu eyvâh" beytine dikkat edilirse ve birinci hadisede yer alan Kâhyaoğlu civarındaki Abdo Ağanın çiftliğine yapılan baskın ve burada Abdo Ağadan başka kızı ve işçilerinin zulüm görerek öldürülmeleriyle birleştirilirse şiirde 10 Ocak 1919 tarihli ilk katliamın anlatıldığı çıkarılabilir. Bu durumda şiirin Ömer Seyfeddin'e ait olduğu kabul edilebilir.

Ancak şiirdeki "Köyler yanıyör söner ocaklar / Yavrulara boş kalır kucaklar / Çöllerde çoluk çocuk kadınlar / Titrer sürünür yaralı kuşlar" mısralarından yola çıkarak ikinci Kâhyaoğlu faciasından önce meydana gelen gasp, işgal ve göç hadiseleriyle birleştirirsek şiir 11 Haziran 1920'deki katliamı anlatıyor demektir. O zaman şiirin, 6 Mart 1920'de vefat etmiş olan Ömer Seyfeddin'e ait olması mümkün değildir.

Bu durumda önümüze yeni bir mesele çıkar. O da Ömer Seyfeddin'in *Millî Mefkûre*'nin yine 4. sayısında yayınlanan "Hilâl-i Ahmer" başlıklı makalesiyle ilgilidir.²¹ Makale Adana şiirinde olduğu gibi Perviz imzasını taşımaktadır. Şimdiye kadar Perviz imzasının Ömer Seyfeddin'e ait olduğu bilindiği

²³ A.g.e., s. 185-187.

²¹ Perviz, "Hilâl-i Ahmer", *Millî Mefkûre*, no. 4, 30 Haziran 1338/1922, s. 5. Bu yazı bir yanlışlık sonucu aşağıdaki bibliyografyalarda 30 Haziran 1334/1918 olarak geçmektedir: Mustafa Doğan Sevik, *Ömer Seyfeddin'in Makaleleri*, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi basılmamış mezu-niyet tezi, İstanbul 1967, s. 158; Sadık Tural, "Ömer Seyfeddin'in Hayatı ve Eserleri", s. 36; Müjgan Cumbur, "Ömer Seyfedtin Bibliyografyası", s. 156. Aynı makale, Muzaffer Uyguner'in hazırladığı *Ömer Seyfedtin Bütün Eserleri dizisinin 16. kitabı olan Türklük Üzerine Yazılar* (Bilgi Yayınevi, İstanbul 1993) isimli eserin 141-144. sayfalarında 30 Haziran 1334-13 Temmuz 1918 tarihleri verilerek yayınlanmıştır.

için²⁵ mecmuanın 4. sayfasında yer alan bu makale bütün bibliyografyalara girmiştir. Buna karşılık mecmuanın aynı sayısının 3. sayfasında yer alan *Adana* şiiri hiçbir bibliyografyaya girmemiştir. Yukarıda kısaca verilmeye çalışılan ve şiirin ana muhtevasını oluşturan şehirdeki Ermeni hadiselerini de göz önünde tutarak bir değerlendirme yapmak gerekirse karşımıza önemli bir sonuç çıkmaktadır. Eğer bu şiir Ömer Seyfeddin'e aitse bibliyografyasına girmelidir. Aynı mecmuanın ayrı sayfalarında yer alan iki Perviz imzasından birisinin seçilerek bibliyografyalarda yer alması değerinin ise yer almamasının makul bir açıklaması yoktur. Aksi halde ise "Hilâl-ı Ahmer" başlıklı yazıdan da şüphe edilmesi gerekir. Bu takdirde Perviz imzasını kullanan başka bir yazarın varlığı akla gelir.

3. sayıda yayınlanan şiir:

ADANA

Edebiyat:

Ey leyl ü nehârî-i rûh-perver,
Başladı mı mevsim-i bahârın?
Etrâfını aldı mı çiçekler?
Yaklaştı mı vakt-i lâle-zârın?
Açmış mı şükûfe bağlarında?
Karlariyor mu dağlarında?
Sünbüllerin ettiler mi izhâr
Gelinciklere karşı arz-ı didâr
Nühket veriyor mu yasemenler
Süslendi mi rengiyle çemenler
Zanbakların attı mı nikâbın
Süsenlerin erdi mi kemâle
Lâlesine verdi mi piyâle
Şebboyların oldu mu dil-efzûn
Ser-mest oluyor mu cem şeb ü rûz
Agûşuna geldi mi şakâyık
Eşyâda göründü mü hakâyık

²⁵ Fevziye Abdullah Tansel'in yaptığı araştırmalara göre *Perviz Ömer Seyfeddin*'in en çok kullandığı müstear adlarındandır. Tansel, yazarın bu isimle on üç yazısını ve on bir şiirini tespit etmiştir ("Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", s. 26).

Örtmüş mü menekşelerde nükhet
 Altmış mı papatyalar tarâvet

*

Ah ey Adana! Senin hayâlin
 Kalbindeki âteş-i melâlin
 Bende ne huzûr-ı dil bırakmış
 Yalnız beni mi cihânı yakmış
 Her gün görünür beş on cenaze
 Her dem yetişir melâl-i tâze
 Bir göz bebeği, gözü oyulmuş
 Çıplak, yaralı beden soyulmuş
 Eller kesilip bileklerinden
 Kanlar akıyor eteklerinden
 Efsûs! O hâl-i zâra efsûs,
 Hetk olmalı mıydı ırz u nâmus
 Bir yavru, yedi yaşında var, yok
 Vahşiler ona ne yaptılar çok
 Ben söyleyemem sen eyle tasvir
 Ol ben gibi gussadan zemîn-gîr
 Kâhyaoğlu fecâyî'in unutmam
 Bu şuleyi dilden ayrı tutmam
 Genç bir kadına yaptılar âh...
 Ben görmemeliydim onu evvâh
 Lâkin bu hata, görüp de yanmak
 Vahşilere göz açıp inanmak
 Artuk hedef merâmım oldu
 Sermâye-i intikâmım oldu

Perviz

(*Millî Mefkûre*, no. 3, 27 Mayıs 1338/1992, s. 5).

4. sayıda yayınlanan şiir:

ADANA

Zanbakların attı mı nikâbın
 Nergislerin içti mi şarâbın
 Sûsenlerin erdi mi kemâle
 Lâlesine verdi mi piyâle

Şebboyların oldu mu dil-efrûz
Ser-mest oluyor mu em şeb ü rûz

Âgûşuna geldi mi şakâyık
Eşyâda göründü mü hakâyık

Artmış mı menekşelerde nûkhet
Almış mı papatyalar terâvet

* * *

Âh ey Adana, senin hayâlin
Kalbimdeki âteş-i melâlin

Bende ne huzûr-ı dil bırakmış
Yalnız beni mi cihânı yakmış

Ey kâş geçen sene öleydim
Sende o bahârı görmeyeydim

Etrafını almadı çiçekler
Ahvâline ağladı melekler

Bağlarda ağaçların kesildi
Dağlarda şükûfeler ezildi

Sünbüllerin oldu zülfü berhem
Gülçinlere verdi mihnet ü gam

Mahv oldu çemende yasemenler
Yandı kurudu güzel çemenler

Zanbakları sardı toz dumanlar
Nergisleri boğdu yerde kanlar

Sûsenleri düşman etti pâ-mâl
Pâ-mâl ile lâle oldu hem-hâl

Şebboyların âteş oldu hâki
Yangın bürüdü o hâk-i pâki

Hûnhâr deniler oldu fâik
Kan ağladı rûz u şeb şakâyık

Toplar aulup yıkıldı dağlar
Mermiler ile tutuştu bağlar

Boynu bükük ağladı menekşe
Papatyalar oldu rîşe rîşe

Topraklara taşlara dolup kan
İnsan kanı hem de hep Müselman

* * *

Köyler yanıyor söner ocaklar
Yavrulara boş kalır kucaklar

Çöllerde çoluk çocuk kadınlar
Titrer sürünür yaralı kuşlar

Her gün görünür beş on cenaze
Her dem yetişir melâl-i tâze

Bir göz bebeği, gözü oyulmuş
Çıplak yaralı beden soyulmuş

Eller kesilip bileklerinden
Kanlar akıyor eteklerinden

Efsûs! O hâl-i zâra efsûs
Hetk olmalı mıydı ırz u nâmûs

Bir yavru, yedi yaşında var yok
Vahşiler ona ne yaptılar, çok

Ben söyleyemem sen eyle tasvîr
Ol ben gibi gussadan zemîn-gîr

Kâhyaoğlu fecâyi'in unutmam
Bu şuleyi dilden ayrı tutmam

Genç bir kadına ne yaptılar âh...
Ben görmemeliydim onu eyvâh

Lâkin bu hata; görüp de yanmak
Vahşetlere göz açıp inanmak

Artuk hedef merâmım oldu
Sermâye-i intikâmım oldu

Perviz

(*Millî Mefkûre*, no. 4, 27 Mayıs 1338/1922, s. 3).

